دوران عقد

بسم الله الرحمن الرحیم

بهترین و بدترین دوران عقد

نویسنده:

مهدی عدالتیان

ناشر چاپی:

خانه پژوهش: راه روشن

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

بهترین و بدترین دوران عقد

مشخصات کتاب

سرشناسه:عدالتیان، مهدی، ۱۳۴۳ -

عنوان و نام پدیدآور:بهترین و بدترین دوران عقد/مهدی عدالتیان.

مشخصات نشر:مشهد: خانه پژوهش: راه روشن، ۱۳۹۳ .

مشخصات ظاهری:۱۰۸ ص.

شابک:۹۷۸-۶۰۰-۷۲۱۹-۲۰-۱

وضعیت فهرست نویسی:فیپا

موضوع:زناشویی (اسلام)

موضوع:زناشویی

رده بندی کنگره:BP۲۵۸/۵/ع۳۵ب۹ ۱۳۹۳

رده بندی دیویی:۲۹۷/۷۲۵

شماره کتابشناسی ملی:۳۷۳۱۱۹۹

ص: ۱

اشاره

بسم الله الرحمن الرحيم

ص:٢

بهترین و بدترین دوران عقد

مهدی عدالتیان

انتشارات خانه پژوهش

ص:۳

مقدمه

آیا تا کنون در مسابقه شرکت نمودهاید؟ آیا شور و هیجان همراه با نگرانی را در مسابقه تجربه کردهاید؟

آری؛ مسابقه هم هول و هراس دارد و هم ذوق و شوق و هرچه مسابقه مهمتر و حساستر باشد، این حالات بیشتر خواهد بود.

آیا تاکنون به این نکته فکر کردهاید که «زندگی میدان مسابقه است»؟

مسابقه در ارزشها و خوبیها، مسابقه در صداقت و امانت، مسابقه در راستی و درستی، مسابقه در مهربانی و خیرخواهی و مسابقه در... .

مسابقهای که آغازش، ابتدای سن تکلیف و انتهایش لحظه مرگ است.

در طول این مسابقه، مأموران الهی عملکرد ما را با دقت کامل فیلمبرداری و صدابرداری نموده و امتیاز میدهند، و بالاخره در مراسمی که هیچکس نظیر آن را نه دیده و نه شنیده و نه حتی به ذهن کسی خطور

نموده است به این معنا که، در صحنه قیامت نتایج این مسابقه اعلام و از برندگان تجلیل میشود.

بدیهی است اولین گام برای موفقیت در این مسابقه، «شناخت» است.

شناختِ آنچه امتیاز میآورد و آنچه سبب میشود نمره منفی بگیریم.

مجموعه «بهترینها و بدترینها» در بخشهای مختلف، عوامل پیشرفت و نیز اسباب سقوط در این مسابقه را به شما معرفی مینماید.

خویشاوند، پدر و مادر، فرزند، تفریح، شغل ، همسایه، مسافرت، دوران عقد و دهها عنوان دیگر در این مجموعه بررسی گردیده و در هر مورد بهترینها و بدترینها معرفی میشود.

و اینک در این نوشتار به بررسی «دوران عقد» میپردازیم.

ص:۱۰

دوران عقد

از لحظهای که خطبه عقد دختر و پسر خوانده میشود و طبق حکم پروردگار مهربان به همسری شرعی یکدیگر در میآیند، دوران عقد آغاز میشود و هنگام ورود به زندگی مشترک مستقل و به قول معروف آغاز زندگی در زیر یک سقف، این دوران پایان مییابد.

شروع این دوران که با هدیه الهی به عروس و داماد آغاز میشود، شروعی شیرین و پربرکت است. آری؛ اولین هدیه را پس از عقد و در لحظه اول محرمیت، خداوند به عروس و داماد عنایت میفرماید و آن «یک بستهی محبت» است. هدیهای که میتواند سرمایهای عظیم برای یک عمر زندگی ارزشمند باشد.

خداوند متعال در قرآن کریم میفرماید:

«و از آیات خداوند این است که برای شما از جنس خودتان، همسرانی آفرید تا وسیله سکون و آرامش شما باشد و میان شما دوستی و مهربانی و رحمت قرار داده است.»(۱)

۱- [۱] . وَ مِن آیاتِهِ اَن خَلَقَ لَکُم مِن اَنفُسِکُم اَزواجاً لِتَسکُنوا اِلَیها وَ جَعَلَ بَینَکُم مَوَدَّةً وَ رَحمَةً (روم/۲۱)

دوران عقد، دوران پایه‌ریزی زندگی و ساختن زیربنای محبوبترین بناها در نزد خداوند است. لذا ضروری است هریک از دختر و پسر، قبل از ورود به این دوران، بایدها و نبایدهای این دوران را به خوبی دانسته و رعایت نمایند.

بدیهی است اگر این دوران با تدبیر و تعقل سپری شود، سرمایه‌های ارزشمند برای زندگی مشترک خواهد بود و اگر با غفلت و بدون فکر و تدبیر بگذرد، خسارتش غیرقابل جبران است.

ص:۱۲

ضرورت و فلسفه

۱- اشاره

اگرچه از منظر شرع، زوجیت و همسری، با خواندن خطبه عقد آغاز میشود و از همان لحظه، زندگی مشترک شروع و همه حقوق همسر به عهده فرد میآید. اما داشتن دوران عقد، رسم خوب و مفیدی است به این شیوه که دختر و پسر بلافاصله بعد از عقد زندگی مستقل را آغاز نمیکنند بلکه مدتی در منزل پدر و مادر اما مرتبط با همسر هستند. برای این مدت که از آن با کلمه «دوران عقد» تعبیر میکنیم آثار مهمی وجود دارد که با عنوان «ضرورت و فلسفه دوران عقد» به آن میپردازیم.

۲- ۱- اُنس با یکدیگر

طبیعی است ارتباط با فردی که تازه با او آشنا میشویم راحت نیست و مدتی زمان لازم است تا انس روحی حاصل شده و از بیگانگی خارج شویم.

این نکته در دختر و پسری که تازه به یکدیگر محرم شدهاند، خصوصاً دختر و پسری که تا این زمان ارتباطی هم با نامحرم نداشتهاند، بیشتر به چشم میخورد. در

نتیجه اگر بخواهند بلافاصله بعد از عقد، زندگی مشترک و زیر یک سقف را آغاز نمایند، راحت نخواهند بود. دوران عقد، این فرصت را به دختر و پسر میدهد که با یکدیگر مأنوس شده و با محبتها و رفتارهای پرجاذبه هرکدام در دل دیگری جایی به خود اختصاص دهد و کمکم نه تنها مأنوس بلکه مشتاق و حتی عاشق یکدیگر شده و برای رسیدن به زندگی مشترک و مستقل روزشماری نمایند.

۳- ۲- جدایی تدریجی از خانواده

دختر و پسر مجرد هر روز صبح که چشم از خواب باز میکنند خود را در خانواده و در کنار والدین و برادر و خواهر میبینند، با هم غذا میخورند، در کارها به یکدیگر کمک میکنند، دقایقی را با هر یک از اعضای خانواده صحبت میکنند، با هم به میهمانی یا تفریح میروند و ...

اکنون این دختر یا پسر میخواهد از جمع خانواده جدا شده و در فضای جدید و با یار جدیدی زندگی کند. بنابراین دیدن والدین و برادر و خواهر، محدود به یک روز در هفته و ساعات معینی میشود و رفت و آمدها بیشتر با همسر و یا خانواده همسر میباشد. طبیعی است همراه شدن ناگهانی با شرایط جدید، به ویژه برای دختران، سخت و گاهی همراه با افسردگی و ناراحتی است. اما دوران عقد کمک میکند که هم دختر و پسر آرام آرام با این شرایط انس بگیرند و هم والدین به آن، عادت نمایند. چون در دوران عقد جدایی از خانواده و

بودن با همسر، یک یا دو روز در هفته است و باز بقیه روزها همان روال سابق خود را خواهد داشت و این تمرین تدریجی، راه خوبی برای عادت کردن با شرایط جدید و پذیرش آن است.

۴– ۳– تمرین قبول مسؤولیت

در دوران مجردی، مسؤولیت تأمین هزینههای زندگی و تهیه اقلام مورد نیاز، معمولاً با پدر و مسؤولیت غذا، لباس، نظافت منزل و ... با مادر است. گرچه معمولاً والدین به یکدیگر هم کمک میکنند، اما غالباً فرزندان، فارغ از این فکرها به تحصیل مشغولند و آنها هم که شاغل هستند، درآمد خود را صرف هزینههای شخصی نموده و تدبیر زندگی بر عهده آنان نیست. اما پس از ازدواج، پسر میخواهد مدیریت یک زندگی را به عهده بگیرد و دختر میخواهد امور داخلی منزل را برنامه ریزی و هدایت کند. دختر و پسری که تجربهی استقلال ندارند، در ابتدا از خیلی نکتهها غافلند و اگر به گوشهای از مسؤولیت زندگی توجه کنند، گوشهی دیگر را نمیبینند. اداره و تدبیر زندگی را میتوان به رانندگی تشبیه نمود که اگر در ابتدا زیر نظر مربی آگاه و دلسوز نباشد پرخطر و خسارتبار است. دوران عقد فرصت خوبی است تا دختر و پسر قبول مسؤولیت را تمرین کنند و با نظارت و رهنمودهای والدین، برای شروع زندگی مشترک و برخورد با حوادث و مسائل زندگی آرام آرام آماده شوند.

۵– ۴– آماده شدن والدین

رفتن فرزندان از کنار خانواده و والدین، خلأ و کمبودی است که اگر ناگهانی صورت گیرد، در روحیه والدین هم اثر نامطلوبی دارد.

پدر و مادر از بُعد عاطفی شدیداً به فرزندان وابستهاند و هر روز فرزند را مانند گلی میبویند و به دور او میچرخند و به امورش رسیدگی میکنند.

از بُعد دیگر، فرزندان کم و بیش کمک والدین هستند و برخی کارها کمکم به آنان واگذار شده است، کارهایی مانند خرید، شستن ظرفها، تعمیر برخی وسایل، خبررسانی به فامیل و مانند اینها، هرچند کوچک به نظر میآیند، اما والدین عادت کردهاند که این امور را فرزندان انجام دهند و رفتن ایشان ناگهان در این امور هم محسوس میشود.

علاوه بر این، والدین برای فرستادن فرزند به خانه بخت باید مقدماتی را آماده نمایند. تهیه مسکن از طرف پسر و تهیه جهیزیه از طرف دختر گاهی به یکباره میسّر نیست. مجموع این آمادگیها، زمان لازم دارد و فرصت دوران عقد در کنار برکات دیگر، مجالی است برای مهیا شدن والدین.

۶– ۵– رفع موانع و کسب آمادگی

بارها مشاهده کردهایم که دختر و پسر برای شروع زندگی مستقل موانعی دارند. به این مثالها دقت نمایید:

- دخترخانم یک سال دیگر مدرکش را میگیرد و با توجه به علاقه زیادی که به گرفتن مدرک دارد، شروع زندگی برایش مقدور نیست.

- آقا پسر شغل مشخصی ندارد و به دنبال کار میگردد.

- یک سال دیگر از خدمت سربازی آقا پسر مانده است و...

هنگامی که دختر و پسر همسر مناسب خود را انتخاب میکنند، در حالی که نه میخواهند از او بگذرند و نه میتوانند زندگی مشترک را آغاز نمایند، دوران عقد، فرصت مناسبی است که هم به شکلی زندگی را آغاز نموده و هم بتوانند کارهای عقبمانده را تمام کنند و و در نتیجه با آرامش و آمادگی کامل، وارد مرحله جدید زندگی شوند.

پس باید با توکل بر خداوند و تلاش و نیز مشورت با افراد آگاه برنامهریزی نمایند تا در فرصت مشخص دوران عقد، بتوانند به اهداف خود رسیده و در کسب آمادگی لازم موفق گردند.

و البته باید در رفت و آمدها و با هم بودنها دقت نمایند که مانع درس و کار یکدیگر نشوند.

ص:۱۷

ویژگی های بهترین دوران عقد

۱- اشاره

ص:۱۹

۲- ۱.۱افزایش شناخت

شناخت مراحلی دارد. مرحله اول که شناخت کلی و هماهنگی فکری، اعتقادی و رفتاری است، در زمان خواستگاری و با تحقیق و گفتگو باید حاصل شود و بدون آن نباید وارد مرحله عقد و محرمیت شد.

اما با توجه به اینکه دختر و پسر از دو خانواده مختلف به هم رسیدهاند و مدت کوتاهی است با یکدیگر آشنا شدهاند، نکتههای مبهم و نامشخص زیادی دارند. باید با سلیقهها، رسم و رسوم و ویژگیهای اخلاقی یکدیگر آشنا شوند. کمکم متوجه حساسیتها، قلقها و سلیقههای یکدیگر شوند و با شناخت دقیقتر روحیّات، از آنچه موجب خوشحالی یا ناراحتی همسر میشود آگاه شوند. همچنین والدین همسر چه خصوصیاتی دارند، به چه مسائلی اهمیت میدهند و چه اموری برای آنان بیاهمیت است. گاهی هم آشنایی با ویژگیهای فامیل و بستگان درجه یک لازم است و به برخورد صحیح با آنان در آینده کمک میکند. مثلا وقتی عموی آقاداماد خیلی شوخ است و این نکته را قبلا آقاداماد به عروسخانم

گفته باشـد، هنگـام برخورد بـا عمو، جا نمیخورد و رفتار او برایش عجیب نیست و یا اگر دایيِ عروسـخانم خیلی ساکت است، وقتی داماد به این مسئله آگاه باشد، در برخورد با او خاطرش جمع است و گمان نمیکند که با او سرد برخورد شده است.

بله؛ بـدست آوردن این شـناختها که سـرمایه ارزشـمندی برای آینـده است فرصـتی میطلبـد و دوران عقـد میتوانـد این فرصـت مناسب باشد.

ص:۲۲

۳– ۲.سعی در انس و ارتباط بیشتر

محبت، عشق و علاقه زوجین به یکدیگر، سرمایهای الهی است. خداوند در لحظه عقد، عشق و محبت را به قلب آنان تزریق میکند. اما این سرمایه هرچه بیشتر شود به سلامت، عمق و حقیقت زندگی آینده نیز بیشتر کمک میکند.

حتماً تا کنون دیدهاید افرادی که صاحب سرمایهای هستند ولی برای هدفی که دارند کم است. ابتدا سعی میکنند سرمایه را تقویت نموده و افزایش دهند و وقتی به مقدار قابل توجهی رسید برای کسب هدف خود اقدام مینمایند.

دوران عقد فرصتی است که زوجین با رفتار، گفتار و اظهار محبتهای خود، سرمایهی محبت را افزایش داده و انس و ارتباط خود را عمق ببخشند و در پایان دورهی عقد با سرمایهی عظیمی از عشق و محبت وارد زندگی شوند.

ص:۲۳

امام صادق (علیه السلام) میفرمایند:

هرگاه کسی را دوست داشتی او را بدان آگاه ساز، زیرا این کار دوستی را در میان شما استوار میسازد.(۱)

طبیعی است افزایش سرمایه محبت هم نیاز به احسان و ابراز علاقه دارد و هم رفع موانع. محبت یعنی برطرف نمودن سوء تفاهمها و جبران رنجشهای احتمالی.

پس لازم است محبت خود را فقط در قلبمان حبس نکنیم، بلکه با زبان و عمل آن را به همسرمان بگوییم و نشان دهیم و هرگاه مورد اختلافی پیش آمد، هرچه زودتر در رفع آن اقدام نماییم.

۱- .[۱] امام صادق (علیهالسلام): اِذا اَحبَبتَ رَجُلاً فَأخبِرهُ بِذلِکَ فَإنَّهُ اَثبَتُ لِلمَوَدَّهْ بَینَکُما (اصول کافی/ ج۲/ ص۶۴۴)

۴- ۳.ایجاد امید با قرارها و برنامه های مفید

«امید به آینده روشن» از مهمترین انگیزههای زندگی و تلاش است. هرچه زوج جوان به آینده خوشبینتر باشند، انرژی بیشتری برای شروع زندگی و تحمل سختیها و نارساییها دارند. در دوران عقد، دختر و پسری که در آغاز پیوند مبارک ازدواج هستند میتوانند با برنامهریزی و تعیین هدفها و راهکارهای رسیدن به آنها امید را در دل یکدیگر تقویت نمایند. قرارهای لازم و تعیین بایدها و نبایدهای زندگی آینده و تعیین کارهای مختلف زندگی، ذوق و شوق را در دل زوج جوان به جوش میآورد و نشان دادن دورنمای زیبای زندگی، میل به حرکت و تلاش را افزون مینماید.

وقتی آقا پسر به خانمش میگوید تا شش ماه دیگر مدرکم را میگیرم و در فلان کار استخدام میشوم و هنگامی که دخترخانم به همسرش میگوید در کلاس خیاطی ثبت نام کردهام تا با هنر خیاطی به زندگیمان زیبایی بیشتری ببخشم، هر دو خوشحال و امیدوار میشوند.

ص:۲۵

هنگامی که به یکـدیگر میگویند متعهد میشویم با افراد صالح و سالم رفت و آمد کنیم و به یکدیگر قول میدهیم هرگز حرمت هم را نشکنیم و در هر حال از دایره ادب و اخلاق خارج نشویم، امید به زندگی پایدار و پرمهر و محبت در دلها موج میزند.

بنابراین از برنامههای بسـیار زیبا و مفید، قول و قرارهای سازنده و تصـمیمهای پاینده است. این برنامهها و تصمیمها، ابتدا نسبت به نوع مجلس عروسـی، مکـان و زمان آن و در مرحله بعـد نسـبت به مسـکن، شـغل و نوع رابطه با دیگران و بالاخره نسـبت به قوانین ثابت زندگی و سیاستهای کلی و همیشگی آن است.

ص:۲۶

۵– ۴.کسب تفاهم بیشتر

تفاهم یعنی فهم و درک متقابل و هماهنگ شدن؛

طبیعی است هیچ دو نفری از جهات روحیات و سلیقهها کاملاً یکسان نیستند، خصوصاً وقتی دو جنس از دو محیط مختلف به هم میرسند. یکی از هنرنماییهای زوجین در دوران عقد، این است که بادقت روحیات، خواستهها، ضعفها و قوتهای یکدیگر را بشناسند و تلاش کنند با محبت و تدبیر ضعفهای یکدیگر را جبران نموده و در اختلاف سلیقهها تا جایی که ممکن است هم سلیقه شده و در مقدار باقیمانده با هم هماهنگ شده و رعایت یکدیگر را بنمایند. پذیرش همسر با ویژگیها و خصوصیات خود، کمک بزرگی به همدلی و همراهی در زندگی آینده است. همچنین هماهنگ شدن با روحیات، عرف و سلیقه خانواده همسر از تنشها جلوگیری نموده و زندگی را هماهنگ و دلپذیر مینماید.

پس برای اینکه زوجین بتوانند به تفاهم بیشتر برسند لازم است به دو نکته توجه خاصی داشته باشند:

ص:۲۷

الف) اینکه زن و مرد، از دو جنس مختلف با ویژگیهای فیزیکی و روحیات متفاوت هستند.

ب) هرچند زنها و مردها، هر کدام در یکسری ویژگیها مشترکند، ولی هر زنی با زن دیگر و مردی با مرد دیگر، تفاوتهای فردی دارد.

هرچقدر دختر و پسر به این دو نکته توجه کرده و در جهت شناخت یکدیگر، تلاش کنند در کسب تفاهم بیشتر موفقتر خواهند بود.

ص:۲۸

۶– ۵.اصلاح عیب ها و ضعف ها

هریک از ما ضعفهایی داریم که مانع حرکت صحیح در زندگی میشوند. زودرنجی، پرتوقعی، عجله در قضاوت، نیشوکنایه در زبان و نداشتن روحیه تشکر از این ضعفها هستند. اولین قدم در اصلاح این ضعفها، توجه و اعتراف به آنهاست و سپس عزم جدی برای اصلاح. دوران عقد به دلیل ویژگیهایی که دارد فرصت بسیار خوبی برای اصلاح این عیبها به شمار میرود:

- ابتدای مرحلهی جدیدی از زندگی است.

- در جوانی انعطاف و تغییر آسانتر است.

- هر یک از دختر و پسر دوست دارند در مقابل همسر زیبا، مطلوب و دلنشین باشند.

- حالت ملاحظه حال همسر و به دل او راه رفتن بیشتر است.

- حرمتها شکسته نشده و سرمایه محبت زیاد و دست نخورده است.

ص:۲۹

- انگیزهی معنوی و اخلاقی و میل به رشد و کمال بیشتر است.

- درگیریهای ذهن به امور مادی و مسائل مختلف داخل زندگی، کمتر است.

• و بالاخره فطرت پاک و صفای جوانی، بستر خوبی برای اصلاح عیبها و کسب کمالات است.

آری مجموع این نکتهها، دوران عقد را تبدیل به فرصتی نیکو برای خودسازی و تبدیل ضعفها به قوتها میکند. پس خوشا به حال جوانانی که از این فرصت طلایی بیشترین بهره را بردارند.

ص:۳۰

۷– ۶.کسب آمادگی برای استقلال

قبل از ازدواج، جوانها به جهات مختلفی وابسته به والدین هستند:

– مادر مسؤولیت آشپزی، لباسشویی و نظافت منزل را به عهده دارد و دختر گاهی به صورت دلخواه به او کمک میکند.

– پدر مسؤولیت تأمین زندگی را به عهده دارد و پسر یا اصلاً به فکر نیازهای زندگی نیست و یا کمکی حداقل و بهندرت دارد.

– برخورد با مسائل خاص زندگی مانند تنگناهای اقتصادی، ارتباط با اداراتی مانند شهرداری، دارایی و رفع اختلافات با همسایهها به عهده پدر است و پسر در این موارد ورود پیدا نمیکند.

– پذیرایی از مهمانان از جهت کیفیت و کمیت به عهده مادر است و دختر غالباً مانند یکی از مهمانها همکاری زیادی با مادر ندارد.

ص:۳۱

- تصمیمگیریهایی مانند مسافرت، تغییر مکان منزل، خرید کالاهای اساسی با پدر است و پسر مشغول امور شخصی خود.

- تصمیمگیری نسبت به شرایط خاص مانند رفتن به عروسی یا عزا و نوع لباس و برخورد در این مناسبتها با مادر است و دختر یک نسخه دیکته شده را اجرا میکند و تجربه انتخاب و تصمیم ندارد.

اکنون و در آغاز زندگی، هر یک از دختر و پسر برای اولینبار میخواهند همه مسؤولیتها را خود به دوش کشیده و نقشهای والدین را اجرا نمایند. بدیهی است بیمقدمه و بدون تمرین، ورود به این میدان سخت و پراشتباه خواهد بود. دوران عقد میتواند دختر و پسر را برای قبول این مسؤولیت سنگین آماده نماید. اما با دو شرط:

الف) آنها به فکر فراگیری هنر مسؤولیتپذیری باشند و با دقت و مشورت تلاش کنند فوت و فن کارها را بیاموزند.

ب) والدین به دختر و پسر مهلت و فضا بدهند تا آنها بتوانند استعدادهای خود را شکوفا نمایند.

ص:۳۲

۸– ۷.هنرآموزی برای زندگی

اداره زندگی نیاز به داشتن هنرهای مختلفی دارد که نداشتن آنها حرکت را کند نموده و گاهی مسائلی را پیش میآورد.

دختری که برای ورود به زندگی مستقل آماده میشود لازم است آشپزی، خیاطی، خودآرایی، آراستن منزل را بداند و با برخی هنرهای دیگر مانند بافتنی، گلسازی، شیرینیپزی، سفرهآرایی نیز آشنا باشد. بدیهی است هرچه بیشتر از این هنرها بهرهمند باشد، به شیرینی و نشاط زندگی خود کمک میکند و همسر را بیشتر به خود جذب نموده و به گرمی روابط میافزاید.

همچنین پسری که میخواهد مرد خانه باشد و مسؤول ادارهٔ زندگی، باید تخصص لازم را در حرفهی مورد علاقهی خود داشته باشد و علاوه بر آن رانندگی و برخی کارهای اولیه خدماتی مانند امور مربوط به برق، آب، کولر، تلویزیون و... را در حد متوسط یاد داشته باشد که فردا در زندگی برای یک کار کوچک معطل و محتاج

ص:۳۳

دیگران نباشد و از آنجا که معمولاً تا قبل از مطرح شدن جدی خواستگاری و ازدواج، دختران و پسران فراگیری این امور را هم جدی نمیگیرند، دوران عقد فرصت خوبی است که به کسب و تقویت این هنرها بپردازند و با آمادگی بیشتر وارد زندگی مستقل شوند. هرچقدر این هنرها تقویت شوند در زندگی مشترک اعتماد به نفس بیشتر و در نتیجه از آرامش بیشتری برخوردار خواهند بود.

۹– ۸.یادگیری مهارت های لازم

وقتی کلمه «مهارت» گفته میشود ابتدا مهارتهایی همچون خط و نقاشی، به ذهن میرسد اما میدانیم مهارتهای دیگری هست که نقش آنها در زندگی بسیار بیشتر از مهارت خط و نقاشی است. مهارتهایی که میتواند زندگی ما را به بهشتی دلپذیر تبدیل نماید و نداشتن آنها زندگی را پرتنش، تلخ و گاهی منهدم میکند.

به عناوین این مهارتها دقت کنید:

– مهارت همسرداری

– مهارت تربیت فرزند

– مهارت حل مسئله

– مهارت کنترل خشم

فراگیری این مهارتها به مربی، کلاس و مطالعه نیاز دارد و زمان دوران عقد فرصت مناسبی برای فراگیری این مهارتهاست که دختر و پسر همراه باهم و با برنامهریزی در این کلاسها شرکت نموده و یا باهم به مطالعهی

کتابهای مفید پرداخته و بخشی از باهم بودنها را به این امر خطیر اختصاص دهند. تنها یک تذکر مهم در اینجا باقی میماند و آن اینکه انتخاب کلاس، کتاب، سیدیهای مناسب در این موضوعات را حتماً زیر نظر یک مربی متخصص و متعهد و با مشورت او انجام دهید چون در این رشتهها گاهی مطالب نادرستی در کلاس یا کتابی دیده میشود که تشخیص آن، کار هر کسی نیست. پس برای مصونیت از لغزشها از مشاورین آگاه و دلسوز بهرهمند شویم.

ص:۳۶

۱۰– ۹.ملاقات های صمیمانه و معتدل

از زیباترین و لـذتبخشترین بخشـهای دوران عقـد، ملاقاتها و دید و بازدیدهاست. این دیدارها که گاهی در منزل دختر، گاهی در منزل پسر و گاهی در بیرون منزلها صورت میگیرد، فواید و برکات زیادی دارد. ابراز محبت، آشـنایی با افکار و سـلیقههای یکدیگر، گفتگو برای آیندهی زندگی، ایجاد امید و تقویت آن، تمرین زندگی مشترک و فراگیری مشترک برخی دانستنیهای لازم، چه در بعـد عقیـدتی و اخلاقی و چه در بعد روابط اجتماعی، همه و همه از برکات باهم بودن است. هرچه این فرصت را بهتر و آگاهانهتر سپری کنند عشق و علاقه به یکدیگر بیشتر شده و سرمایهگذاری بیشتر و بهتری برای آینده خواهند داشت.

این ملاقاتهـا، بـا همه زیبـایی و شـیرینی شـرایطی دارد که اگر رعایت نشود کمکم طعم خود را از دست داده و خـدای ناکرده مایهی دلسردی و دوری دلها میشود.

برخی از آن شرایط عبارت است از:

ص:۳۷

۱- نظم و خوشقولی

۲- آراستگی و نظافت

۳- اظهار محبت همراه با هدیه

۴- جامعیت به این مفهوم که در ملاقاتها، همهی خوبیها در نظر گرفته شود:

الف) اظهار محبت و لذت بردن از کنار هم بودن

ب) گفتگوهای مفید و سازنده

ج) کمک به والدین

د) برنامههای معنوی که توضیح آن خواهد آمد

ص:۳۸

۱۱– ۱۰.رعایت وضع ظاهری

از نکتههای مهم و مؤثر در روابط زوجین، خصوصاً در دوران عقد، رعایت وضع ظاهر است. آراستگی و زیبایی نعمت الهی است که باید از آن بهره جست. جالب است که آراستگی، هم در روحیهی خود فرد تأثیر بسزایی دارد، هم در جلب رضایت و محبت همسر. دخترخانمی که در دوران عقد قبل از قرار ملاقات با همسر، استحمام نموده، لباس تمیز و زیبا میپوشد، مراقب بهداشت دهان و دندان هست و با آرایش و بوی خوش به استقبال همسر میرود، میتواند از همسر دلربایی نموده و او را عاشق خود نماید.

آقاپسری که در هنگام ملاقات با همسر، تمیز، معطّر و با لباسی جذاب حاضر میشود بدون شک در خشنود نمودن همسر و جلب رضایت او موفق است.

در زمینهی رعایت وضع ظاهری دو نکته را فراموش نکنیم:

۱– سعی کنیم پاکیزگی و آراستگی یک عادت نیکو شود و اینچنین نباشد که پس از مدتی غافل شویم

و البته این ضعف در آقایان بیشتر مشاهده میشود.

۱- مراقب باشیم آرایش و استفاده از برخی وسایل و زینتها را برای همسر قرار دهیم و در مقابل نامحرمان، حدود شرعی را رعایت نماییم تا رحمت و لطف خدای مهربان همواره شامل حال ما باشد.

ص:۴۰

۱۲– ۱۱.گفتگوی گرم، مفید و محبت زا

فرصت گفتگو از فرصتهایی است که بایـد آن را غنیمت شـمرد. خصوصـاً در دوران عقـد، گفتگوهـای دوران عقـد زیربنـای زنـدگی را تشـکیل میدهد و همانگونه که میتواند سازنده، آگاهیبخش، محبتزا و پرخیر و برکت باشد، میتواند خسارتآفرین هم باشـد. لـذا منـاسب است در گفتگوهـای دوران عقـد که هنگام دیـدار و در منزل یا هنگام گشـتوگذار و در خیابان و پارک و رستوران و یا حتی قبل از خواب و هنگام استراحت اتفاق میافتد نکتههایی را رعایت نمود:

۱– در هر حال و زمان و مکانی که گفتگو میکنیم اخلاق و ادب را رعایت نماییم و از سخنان زشت، توهینآمیز، تمسخر و نیش و کنایه به شدت پرهیز نماییم.

۲– از اظهار محبت غافل نشویم و به هر مناسبت و بهانهای به یکدیگر اظهار محبت کنیم، جملاتی مانند: «دوستت دارم» «به تو افتخار میکنم» «تو برای من

ص:۴۱

بهترینی» و... بسیار تأثیرگذارند. بیجهت نیست که پیامبر عزیزمان (صلیاللهعلیه و آله) فرمودند: «اگر مردی به زنش بگوید: دوستت دارم، این کلام هیچ وقت از قلب زن خارج نمیشود.»(1)

۱- در گفتگوها، مراقب باشیم با تعریف از کسی باعث تحریک حسّ حسادت همسرمان نشویم.

۲- از مقایسه پرهیز کنیم و همسر خود را با هیچکس مقایسه نکنیم.

۳- هنگام انتقاد و تذکر، ضمن بیان خوبیها و امتیازات طرف مقابل، با لحن ملایم و تعبیرات دلنشین و در خلوت، مطلب را بیان کنیم.

۴- در بیان خواستهها و آنچه دوست داریم یا نداریم صریح اما با محبت باشیم. گاهی کلیگویی و با کنایه گفتن باعث میشود طرف مقابل مطلب را نگیرد و رعایت نکند و بیشتر زمینه گلهمندی و دلخوری فراهم گردد.

۵- و آخرین نکته که بسیار مهم و حساس است بهادادن به احساسات و عواطف میباشد. این نکته را خصوصاً باید آقاپسرها در دوران عقد توجه داشته باشند.

ص:۴۲

۱- [۱] . قَولُ الرَّجُلِ لِلمَرأةِ: اِنّی اُحِبُّکِ، لاَ یَذهَبُ مِن قَلبِها اَبداً (وسائل الشیعه/ ج۲۰/ ص۲۳)

۱۳– ۱۲.هدیه

از بهترین ابزارها برای رسیدن به هدفهای مهم دوران عقد، هدیه است. هدیه دادن و قبول هدیهٔ طرف مقابل، برکات زیادی دارد. افزایش محبت، رفع سوء تفاهم و کدورت، زمینهسازی برای پذیرش و همراهی بیشتر، اعلام به یادبودن و... همه و همه از آثار هدیه است. امیرالمؤمنین (علیهالسلام) میفرمایند: هدیه دادن جلب محبت میکند.(۱)

پس همسران خصوصاً در دوران عقد از آن غافل نشوند و البته مناسب است چند نکته را در مورد هدیه توجه داشته باشند:

۱- به فکر هدیههای گرانقیمت نباشند و توجه داشته باشند در هدیه «به یادبودن و توجه» مهم است نه قیمت.

ضمناً تقیّد داشتن به هدیه گرانقیمت، باعث کم شدن و یا قطع شدن آن در درازمدت و نیز ایجاد انتظار نابهجا در طرف مقابل میشود.

۱- [۱] . اَلهَدِیَّهُ تَجلِبُ المَحَبَّهَ (مستدرک الوسائل/ ج۱۳/ص۲۰۷)

۱- در تهیهی هدیهها بیشتر علاقه طرف مقابل و زیبایی و تنوع را در نظر بگیریم و اگر با رعایت این ویژگیها مفید و پراستفاده هم باشد، نورٌ علی نور است.

۲- حتماً لازم نیست هدیه به مناسبت خاصی باشد بلکه در دیدارهای عادی هم خصوصاً آقا پسرها اگر دست خالی نباشند آثار ارزندهای دارد. هرچند یک بسته آدامس یا یک گُلِسر باشد.

۳- از تعریف و تشکر نسبت به هدیهی دریافتی غافل نشویم که شکر نعمت، نعمتت افزون کند.

۴- میتوان گاهی هدیه را بجای اینکه به دست همسر داد در جایی قرار داد که ناگهان با آن مواجه شده و غافلگیر شود و لذت بیشتری ببرد.

۱۴- ۱۳.نامه نگاری های محبت آمیز

بعضـی کارهـا، روشـها و برنامههـا در زنـدگی، جایگـاه جـذاب و حساسـی دارنـد کـه هیـچ چیز نمیتوانـد جـایگزین آن شـود. نامهنگاری در دوران عقـد از این روشـهاست. دختر و پسـری که در دوران عقـد به سـر میبرند میتوانند نامههایی برای یکدیگر بنویسـند و در ملاقاتها به یکدیگر بدهند و در فرصـتهای تنهایی که کنار هم نیستند به یاد هم آن را مطالعه نمایند. خواندن این نامه هم یاد همسـر را زنده میکند، هم عشق را شعلهور و ویژگیهای مثبت همسر را در ذهن پررنگ نموده و نیز از تلاش شیطان برای دورکردن دلها جلوگیری مینماید.

در نوشتن این نامه توجه به چند نکته مفید است:

۱- نامه مخصوص سـفر نیست بلکه در شـهر خودتان هم به یکـدیگر نامه بنویسـید و در لحظات دوری از یکـدیگر جای خالی حضور را پر کنید.

۲- گاهی در نامهها راحتتر میشود ابراز عشق و علاقه کرد خصوصاً جوانهایی که به علت کمرویی یا

ص:۴۵

جهت دیگری در اظهار عشق و محبت حضوری ضعف دارند.

۱- در قـالب نـامه، میتوان برخی ارزشـها و خوبیهـا را به یکـدیگر یـادآوری نمود و برخی خطاهـا را با لطافت و بصورت اشاره تذکر داد.

۲- برشـمردن امتیازات همسر و شکر خداوند بر داشتن همسری با این ویژگیها در نامه، ضمن اینکه تشکر از همسر است، سبب تثبیت و حفظ خوبیها هم میشود و در آینده نیز هرگاه نامه مرور شود، تذکری زیبا و نیکو خواهد بود.

ص:۴۶

۱۵- ۱۴.مسافرت های کوتاه

در بین روشهای مختلف شناخت یکدیگر و هماهنگ شدن با هم که در دوران عقد میتواند به دختر و پسر کمک کند، مسافرت جایگاه خاصی دارد. البته مسافرت لازم نیست به نقطه دور یا به مدت طولانی باشد، بلکه مسافرتهای یکی دو روزه به اطراف شهر یا شهرهای نزدیک هم مفید و مؤثر است. در این مسافرتها اخلاق، روحیات و توان دختر و پسر برای یکدیگر روشنتر میشود.

میزان توقعات، مقدار تحمل، درصد مدارا و همراهی با همسر در اموری که مطابق سلیقه نیست در سفر مشخص میشود. چون در سفر سختی و آسانی، خوشی و ناراحتی، کمی و زیادی، خستگی و آسایش همه هست و مهم این است که در این فراز و نشیبها بهتر میتوان هم را شناخت. البته شناخت مقدمهای است برای هماهنگ شدن و همشکل شدن. همچنین فرصت صحبت و تبادل نظر بیشتر است و میتوان در این فرصت، بیشتر دربارهی برنامههای زندگی و سایر مسائل

ص:۴۷

گفتگو کرد.

نکته دیگر اینکه در سفر بار تصمیمگیری، مهیا ساختن کارها و حل مسائل مستقیماً بر روی دوش زوجین بوده و نمونهای کامل از یک زندگی مستقل و تمرین آن است. لذا از سفرهای کوتاه و نزدیک با مدت زمان کم شروع کنید و تجربهی خود را افزایش دهید. فقط غفلت نکنید که حتما با اجازه و رضایت و نظارت والدین باشد چون هنوز هیچ یک از پسر و دختر مستقل نیستند و عدم اطلاع یا نارضایتی والدین موجب بیبرکتی و نارسایی شده و مسئلهساز میگردد.

ص:۴۸

۱۶- ۱۵.شرکت مشترک در محفل های معنوی

در دوران عقد، چشمهی عشق و علاقه بین دختر و پسر در حال جوشش و افزایش است. علاقه به همراهی و باهم بودن، علاقه به اظهار محبت، نشان دادن دوستی و برای یکدیگر قدم برداشتن. پس به جاست از این شور و شوق هرچه بیشتر در جهت رشد و کمال بهرهبرداری نمود.

بنابراین دختر و پسر میتوانند با هم قرار بگذارند حداقل هفتهای یکبار در یک محفل معنوی شرکت نمایند. مثلاً با هم به حرم یا زیارتگاهی که در نزدیکی آنهاست مشرف شوند و لحظاتی را از معنویت آن مکان بهرهمند گردند و یا در جلسهی تفسیر قرآن و بیان معارف دینی و فرمایشات معصومین (علیهمالسلام) شرکت نمایند تا ضمن با هم بودن بر علم و معرفت و کمالات خود بیافزایند و متوجه ضعفها و قوتهای خود شوند.

همچنین میتوانند با هم در کلاسهای آموزش خانواده و مانند آن شرکت نموده و اطلاعات خود را

در زمینه خانواده افزایش دهند.

ضمنا دختر و پسر، خودشان هم می توانند محفلِ معنوی را ایجاد کنند، مثلا با هم قرار بگذارند شبی در هفته دعای توسل بخوانند و یا دقایقی از جلساتِ باهم بودن را به تلاوت قرآن بگذرانند.

علاوه بر این موارد میتوانند با قرارهای معنوی به یکدیگر تعهد دهند که در امور دینی مانند نماز اول وقت، بیشتر مراقبت نمایند.

آخرین نکته اینکه حفظ دستآوردهای معنوی از کسب آن مهمتر است، پس مراقب باشیم این دستآوردها را با رفتار خطا از دست ندهیم.

ص:۵۰

۱۷- ۱۶.بهره های عالی از فرصت های طلایی

دوران عقـد، فرصتی طلا‌یی در مجموع زنـدگی است زیرا از یـک طرف، عشق و علاقه و وابسـتگی عاطفی در اوج بوده و بار مسؤولیت زندگی بسـیار سبکتر و مشغولیتها کمتر میباشد و از طرف دیگر انگیزهی جلب رضایت یکدیگر و عمل به خواستهها فراوان است. به خاطر همین ویژگیها، میتوان بادقت و برنامهریزی از یکسـری بهرههای معنوی ویژه بهرهمند شد. به این نمونهها دقت فرمایید:

- دختر و پسر قرار بگذارند هر روز ۵ آیه از قرآن کریم را با ترجمه خوانده و به یکدیگر گزارش دهند.

- نمازها را اول وقت بخوانند.

- برای هرهفته، تمرین یک کار زیبا را به هم قول دهند، مانند: احترام به والدین، پرهیز از بگومگو و بحث، زودتر سـلام کردن و خوشقولی و منظم بودن.

- مطالعهی یک کتاب را با هم شروع کرده و قرار بگذارند

ص:۵۱

- در یک هفته مثلاً روزی ۵ صفحه از آن کتاب را مطالعه نمایند.

- برخی دعاها یا زیارتها را در برخی مناسبتها بخوانند.

آری قرارهای سبک، قابل اجرا و جذاب، دوران عقد را به دورانی شیرین و با معنویت تبدیل میکند.

۱۸- ۱۷.رازداری

به فرمودهی خداوند در قرآن کریم زن و شوهر به منزلهٔ لباس برای یکدیگرند.(۱) لباس انسان را از سرما و گرما حفظ میکند، زینت و مایهی آبرومندی و عیبپوش است. زن و شوهر هم باید نقصهای یکدیگر را که به خاطر صمیمیت و با هم بودن متوجه میشوند از دیگران بپوشانند و نیز برنامههای زندگی و موفقیتهای خودشان را بیجهت برای هرکسی بازگو نکنند.

در دوران عقد هم گاهی کدورتها و ناراحتیهایی پیش میآید که اگر بخواهند فوری به دیگران بگویند علاوه بر لطمه زدن به آبروی یکدیگر، حل مسئله را سختتر میکند لذا رازداری، از مهمترین نکتهها در زندگی مشترک است، اما توجه به دو نکته مهم است:

۱- ضمن حفظ آبروی همسر، باید به فکر اصلاح خطای او با گفتگوی صمیمانه، تذکرات غیرمستقیم و مشورت بدون ذکر نام باشیم.

۱- [۱] . هُنَّ لِباسٌ لَکُم وَ اَنتُم لِباسٌ لَهُنَّ (بقره/۱۸۷)

۱- در مواردی که همسر ظلم میکنـد و خدای ناکرده کار به اذیت و تنبیه بدنی میکشد، خصوصاً دختر باید پدر و مادر را در جریـان بگـذارد و بـا راهنمایی آنان بهگونهای عمل شود که هم جلوی ظلم گرفته شود و هم زنـدگی اصـلاح شود و علاوه بر اینها، آبروی همسر نیز حفظ گردد.

۱۹– ۱۸.مدت زمان مناسب

از ابتدای این نوشتار بر این نکته تأکید شد که دوران عقد هدفهای مهم و ارزشمندی دارد که باید تلاش کنیم در این مدت به آن هدفها برسیم:

- انس با یکدیگر

- شناخت بیشتر زوجین

- آماده شدن برای جدایی از خانواده

- رفع موانع برای شروع زندگی مستقل

اکنون میگوییم مدت مناسب برای دوران عقد زمانی است که این هدفها تأمین شود که به طور معمولی اگر مانع خاصی نباشد حدود ۶ تا ۹ ماه کافی است. در این مدت و با دقت و رعایت، آمادگی لازم برای ورود به زندگی مشترک در زیر یک سقف پیدا میشود و تأخیر بیجهت آفتهایی دارد که باید از آن پیشگیری نمود. برخی از آن آفتها را در بخش دوم مطالعه مینمایید.

ص:۵۵

بنابراین طولانی شـدن دوران عقـد بیش از این به صـلاح دختر و پسـر نیست، مگر در مواردی که عـذر موجهی در کار باشـد، مانند:

۱- ناتمام بودن دوران خدمت سربازی پسر

۲- نبودن شغل ثابت و مشخص برای پسر، با اینکه به فکر بوده و تلاش میکند.

۳- آماده نبودن محل سکونت

۴- آماده نبودن جهیزیه

۵- فوت برخی بستگان درجه اول

که البته در این موارد هم باید بلافاصله پس از رفع مانع اقدام نمود و زندگی مستقل را آغاز کرد.

ص:۵۶

ویژگی های بدترین دوران عقد

۱- اشاره

ص:۵۷

۲– ۱.مقایسه

یکی از آفتهای بزرگ در دوران عقد و پس از آن مقایسه همسر با دیگران است. اینکه دختر یا پسری به همسرش بگوید:

– فلانی را ببین هر روز خانه نامزدش هست ولی شما فقط هفتهای دوبار به من سر میزنی!

– دخترعموی من هربار منزل مادر شوهرش دو شبانه روز میماند.

– برادر من، برای همسرش هدیههای گرانقیمت میخرد.

– برای خواهرت مجلس عقد را در فلان تالار گرفتند اما برای من...!

بله؛ این مقایسه کردن همسر و خانواده همسر با دیگران و یا مقایسه برنامههای مراسم عقد و خرید و هدایا با دیگر برنامههایی که در فامیل یا آشنایان بوده چند اشکال مهم دارد:

ص:۵۹

۱- موجب حسرت و غصه و افسوس بیشتر میگردد.

۲- زمینهساز حسد نسبت به افرادی که در نظر ما وضع بهتری دارند میشود.

۳- بذر کینه و کدورت را در دلها میافشاند.

۴- رابطه همسران را سرد و بیروح میکند.

۵- مانع لذت بردن از داشتهها میشود.

و همه اینها در شرایطی است که به بهبود وضع ما کمک نمیکند.

پس بیاییم یک تابلو بزرگ در ذهن خود نصب کنیم که «مقایسه ممنوع» و حتی در ذهن خود هم از مقایسه پرهیز نماییم و اگر خواستیم مقایسه کنیم همسرمان را با شرایط بهتر خودش مقایسه کنیم مثلاً بگوییم:

- اوایل عقد که با خانواده من گرمتر بودی، چقدر روابطمان بهتر بود!

- ماه قبل که در طول هفته بیشتر به من پیام میدادی شادابتر بودم!

بله؛ با این تصمیم خوب و مفید به شیرینی، نشاط و زیبایِی زندگی خود کمک کنیم.

۳– ۲.تنوع طلبی

در زندگی سالم و هدفمند هر وسیله‌ای نقشی در رسیدن به هدف دارد و در صورتی گزینش میشود که به آن هدف کمک کند.

قبل از توضیحِ بیشتر برایتان مثالی میزنم:

خانواده‌ای تصمیم دارند با اتومبیل خود از تهران به اصفهان بروند و از الآن که یک هفته تا شروع سفر باقی است، کاغذی روی میز گذاشته‌اند و قلمی در کنار آن و به یکدیگر گفته‌اند هرکس وسیله‌ای را یادش آمد که لازم است برداریم، روی کاغذ بنویسد تا روز آخر چیزی از قلم نیافتد. بعد از یکی دو روز، درحالیکه همه دور هم نشسته‌اند، پدر کاغذ را برداشته بلند میخواند: «ببینید تا اینجا چه اقلامی نوشته شده... فلاکس آبی رنگ، ۴ استکان، دو تا پتو، فلاکس قرمز، زیرانداز و...».

ناگهان مادر میگوید: «فلاکس که بود، دیگه فلاکس قرمز رو کی نوشته؟!» خواهر از اون طرف صدا میزند که: «من نوشتم! آخه من اون فلاکس رو خیلی دوست دارم»

بقیه درحالیکه میخندنـد یکصدا میگویند: «آخه فلاکس برای چیه؟! چرا برای چای دوتا بار اضافه بکشـیم؟! خوب هرکدام که میخواهید ببریم ولی یکی بیشتر نباشه.»

این یـک مثـال کوچـک است، امـا همه زنـدگی همینطوره. اگر دقت کنیم مانتو، کفش، ظرفهای مختلف و هر وسـیلهای برای یک هدفی است. اگر لازم است به مقدار لازم تهیه کنیم، اما بیهدف و غیرلازم و فقط برای تنوعطلبی خرید نکنیم.

بـدیهی است تنوعطلبی بیهـدف و همراه بـا هوس باعث اسـراف، چشم و همچشـمی، اذیت همسـر و نیز حسـد و چشم و نظر از سوی دیگران میگردد.

۴– ۳.توقعات بیجا

توقع و انتظار از همسر، امری طبیعی است. هریک از دختر و پسر از یکدیگر توقع احترام، محبت، توجه و به فکر بودن دارند. اما این انتظار و توقع، اگر از حد بگذرد مسئلهساز خواهد شد.

توقع بهجا و منطقی آن است که در حد توان و شأن همسر و البته معتدل باشد.

اما اگر انتظارات برخلاف عقل و شرع یا خارج از توان همسر و از سر بیتوجهی به شرایط او باشد، توقعی نابجاست. توقع خرید زیاد، توقع کار و تلاش خارج از حد اعتدال، توقع خبرنگرفتن از پدر و مادر و صرف تمام وقت برای همسر، توقع سفر و گردش بیش از معمول، توقع تلفن زدن و پیام دادن افراطی و مانند اینها نمونههایی از توقع بیجاست.

همچنین توقعات معتدل و بهاندازه گاهی به خاطر بیماری یا نداری همسر، نسبت به او توقعی نابجا محسوب میشود. پس علاوه بر رعایت اعتدال و عُرف،

شرایط همسر را هم باید در نظر گرفت، توقعات بیجا به تدریج سرمایه محبت را کم کرده و کدورت و ناراحتی را جایگزین میکند.

در پایان، اشاره به این نکته بد نیست که هر چه توقع ما از همسر و سایر بستگان عاقلانهتر، معتدلتر و کمتر باشد به آرامش خود و محبوبیت ما در نزد دیگران کمك میکند و بالعکس هرچه پرتوقعتر باشیم قبل از هرکس خودمان آسیب میبینیم زیرا طبیعی است همه خواستهها برآورده نمیشود و در نتیجه گلهمندی و نارضایتی ما شروع میشود. به دنبال آن اطرافیان بهویژه همسر، خسته شده و بالاخره زندگی سرد و غیرقابل تحمل میشود.

۵– ۴.توجه به دخالت های جاهلان و مغرضان

در هر فامیلی افراد جاهل و بیفکر پیدا میشوند. این افراد بدون توجه به شرایط عروس و داماد و نسنجیده، پیشنهادهایی داده یا انتقاداتی از زوجین میکنند که باعث دلسردی عروس و داماد از یکدیگر شده و توجه به آنها، باعث آسیب دیدن روابط میشود. مثلا:

– خیلی تو عقد نمونین، بگین هرجور شده خونه مهیا کنه و عروس رو ببره!

– این قدر نذارین بیاد خونهتون!

– به عروستون کار بگین که تنبل بار نیاد!

– داماد هر دفعه که میاد چیزی میاره یا دست خالی میاد؟!

بله؛ اینطور حرفها و توجه به آنها دلسردی و کدورت آورده و شیطان را به طمع میاندازد. بنابراین، هم پدر و مادرها و هم دختر و پسرهای دوران عقدی باید مراقب باشند:

ص:۶۵

۱- هرگز خانواده و شرایط خود را با دیگران مقایسه نکنند، هرکسی امکانات، روحیات و شرایطش با دیگری متفاوت است.

۲- همیشه با درایت، تفکر و مشورت و با توجه به شرایط خود بهترین تصمیم را بگیریم و با توکل بر خداوند بهترین کار را انجام دهیم.

۳- ضمن احترام به همه فامیل، بستگان و دوستان، پیشنهادها و توصیهها و انتقادات آنان را با میزان عقل و شرع و سپس با شرایط خود بسنجیم و اگر با شرایط ما همخوانی نداشت، خود را ملزم به اجرای آن ندانیم و البته از بحث و جدل با آنان به شدت پرهیز نماییم.

۴- گاهی افرادی روحیه فضولی و دخالت نابجا دارند و بدون اینکه مسؤولیتی نسبت به ما داشته باشند مرتب، نظر میدهند. با این افراد بهگونهای رفتار کنیم که به ادامه دخالت در کار ما، تشویق نشوند. مثلاً بعد از حرف آنان، فقط سکوت کنیم و هیچ حرفی نزنیم.

ص:۶۶

۶– ۵.رعایت نکردن حال والدین

بعـد از عقد، عشق و علاقهی فوق العادهای در دل دختر و پسـر ایجاد میشود که سـبب میشود دائم به فکر یکدیگر بوده و برای دیدن یکدیگر لحظهشماری کنند.

اگرچه درجات این عشق و علاقه، در همه یکسان نیست، ولی آنقـدر هست که بیش از هر کسـی در فکر محبوب خود باشـند. این محبت شدید که سـرمایهای الهی میباشد، در عین حال که بسـیار ارزشـمند است و باید دختر و پسـر در حفظ و افزایش آن تلاـش کننـد، امـا یـک لغزشـگاه دارد و آن غافـل شـدن از وظایف دیگر و حقوق دیگران بویژه «والـدین» است. پس برخی از اشتباهاتی که ممکن است در اثر این غفلت بوجود آید را یادآور میشوم تا دوران عقدیها مراقب آنها باشند:

- بـدون اطلاـع والـدین بیرون رفتن و تـا دیروقت مشـغول تفریـح و خوشـگذرانی بـودن در حـالی که پـدر و مـادر دلنگران و ناراحت هستند.

- پسر که قبلاً در خرید و برخی کارهای بیرونی

کمک پدر بوده، اکنون به کلی از پدر غافل شده و همکاری خود را قطع نماید.

- دختر که قبلاً در تهیهی غذا و کارهای منزل کمک مادر بوده، اکنون در کنار آقاداماد مثل میهمان بنشیند و مادر تنها کارها را انجام دهد.

- تا دیروز پدر و مادر در همهی امور فرزندشان دخالت داشته و او را تشویق نموده یا از کاری منع میکردهاند. امروز دختر و پسر به یکدیگر بگویند نباید والدین شما در هیچ موردی نظر داده و دخالت نمایند.

- زیاد ماندن در خانه دختر یا پسر که باعث زحمت و خستگی والدین، خصوصاً «مادر» گردد.

- این توقعِ بسیار غلط که نباید دختر یا پسر به والدین خود اظهار علاقه کرده، در کنار آنها بنشینند، آنها را ببوسند و از جهت عاطفی به آنها توجه کنند.

- افراط در تلفن، پیام و ایمیل که مانع وقت گذاشتن برای والدین و توجه به آنها شود.

آری این نمونهها و امثال آن اشتباهاتی است که باید با دقت و تدبیر از آنها فاصله گرفت.

۷- ۶.حرمت شکنی

یکی دیگر از سرمایههای مهم زندگی، «حرمت»، «شخصیت» و «جایگاه ارزشمند» هریک از زوجین در نظر دیگری است. اینکه دختر یا پسری در نظر همسرش محترم و با شخصیت باشد نقش زیادی در گرمی و شیرینی زندگی دارد.

همچنین حرمت والدین برای فرزند خودشان و نیز برای عروس یا داماد، یک سرمایه بزرگ است که مانند محافظی قوی، از زندگی عروس و داماد مراقبت میکند و مانند دژ محکمی از سلامت زندگی آنان در مقابل آفتها، حراست و حفاظت مینماید. پس مجموع این حرمتها، سرمایهی زندگی هستند که باید در حفظ و تقویت آنها کوشید و از آنها مراقبت نمود.

باید توجه داشت که گاهی اولین ضربهها به شیشه حرمت، به بهانهی خودمانی و صمیمی بودن میخورد. دختر و پسری که میخواهند با هم راحت باشند با لفظ مفرد با هم صحبت نموده و هر حرفی را به هم میزنند

ص:۶۹

غافل از اینکه اینگونه راحت صحبتکردنها باعث میشود آن شیشه، ترک برداشته و شکننده شود.

پس میتوانیم ضمن راحت بودن در زمان و اندازهی خود، حرمت یکدیگر را در کلام حفظ نموده، از تعبیرات سبک و اهانتآمیز به شدت پرهیز نماییم و هرگز و در هیچ شرایطی فحش، بدزبانی، مَتَلك، تمسخر و تحقیر نداشته باشیم و این نکته را در ارتباط با والدین یکدیگر نیز بادقت و وسواس تعقیب نماییم.

ص:۷۰

۸– ۷.افراط و تفریط

میگویند شخصی روی پشت بام بود. کمکم به لبهی پشت بام مقابل کوچه آمد و با فردی که در کوچه بود سخن میگفت. او که ترسید دوستش به لبهی بام آمده و بیافتد، با نگرانی و صدای بلند گفت: برو عقب، برو عقب!

شخصی که روی بام بود آن قدر عقبعقب رفت که از آن طرف بام و از پشت در حیاط افتاد!

بله؛ این قصه افراط و تفریط است.

در دوران عقد که دختر و پسر کمتجربه و تازهکار هستند این خطر جدی است. پس باید مراقب بود:

– نه آنقدر رفت و آمد کنیم که برای والدین خستهکننده و اذیتبار باشد و نه آنقدر کم برویم که گمان کنند پشیمان شدهایم.

– نه آنقدر کم و بهندرت هدیه بخریم که گمان کنند بخیل و خسیس هستیم و نه آنقدر زیاد که گمان

کنند روی گنج خوابیدهایم!

- نه آنقدر از اظهار محبت و الفاظ زیبا کم استفاده کنیم که همسرمان گمان کند او را دوست نداریم و نه آنقدر زیاد و چپ و راست دوستت دارم بگوییم که گمان کند دیوانه شدهایم!

- نه آنگونه که هرگز با هم بیرون نرویم و از رستوران و جاهای دیدنی فاصله بگیریم که گمان کند قدرت ارتباط نداریم و نه آنقدر زیاد بیرون برویم که فکر کند از خانه بیرونمان کردهاند!

آری؛ اعتدال اِکسیری است که به هرکاری بزنیم آن را دوستداشتنی و پابرجا میکند.

ص:۷۲

۹– ۸.زیاده روی در رفت و آمد

شکی نیست که دختر و پسر در دوران عقد، سراسر عشق و شور هستند و دوست دارند شب و روز باهم باشند و این نشان از محبت و علاقهی خدادادی است، اما باید توجه داشته باشند که افراط در رفت و آمد ممکن است ضررهایی را در پی داشته باشد:

۱- خانوادهها را خسته کند:

چون والدین دوست دارند از عروس یا داماد خود بهتر پذیرایی کنند و لذا هرچقدر خودمانی باشند در وعدهای که میهمان دارند زحمت بیشتری متحمل میشوند.

۲- کمرنگ شدن حضور در جمع فامیل خود:

از آنجا که والدین یا خواهر و برادر سالها باهم بودهاند، ابتدا کم شدن حضورشان برای بقیه سنگین است و سبب می شود آن برادر یا خواهر نسبت به عروس یا داماد جدید دلخور شده و خاطرهی خوبی از او نداشته باشد. ولی با رفت و آمد معتدل، کمکم همه با شرایط

ص:۷۳

جدید اُنس میگیرند.

۳- بازماندن از کارهای شخصی:

رفت و آمد زیاد سبب میشود که دختر و پسر از کارهای شخصی خود و یا برخی میهمانیهای فامیلی که هنوز عروس یا داماد در آنجا دعوت نیست، بازبمانند و این نکته ناخودآگاه غباری بر روی محبتها میشود.

۴- عادی شدن و کم شدن جذابیت و آمادگیها:

طبیعی است دختر و پسری که هر روز در دوران عقد یکدیگر را ببینند کمکم آن دقت لازم برای آراستگی و جذاب بودن را از دست میدهند و آن شور و شوق و لحظهشماری برای حضور کم میشود.

بنابراین ضمن رعایت اعتدال در رفتوآمد سعی کنیم با کمک به والدین در انجام کارها، توجه به خواهر و برادر و دقت در لباس و آراستگی از خطراتی که گفته شد پیشگیری نماییم.

۱۰– ۹.یادآوری خاطرات منفی

بـا ازدواج، دو خانواده که در دو محیط متفاوت و با سـلیقههای مختلف بودهانـد به هم میپیوندنـد. پس طبیعی است که هریک کاری کنند که برای طرف مقابل مأنوس یا پسندیده نباشد.

از همان رفتن به محضر و دفتر ازدواج گرفته تا خرید سرعقد و مجلس گرفتن و نیز نوع هدایا و پذیرایی و...

آنچه میتواند کار را اصلاح کند خوشبینی، حمل بر صحّت و درک متقابل است و البته تلخ یا شیرین بالأخره میگذرد و کمکم دو خانواده به ویژه عروس و داماد با اخلاق و سـلیقهی یکـدیگر خوگرفته و پذیرای هم میشوند. اما شـیطان در کمین است و با حیلهای سـعی میکند عروس و داماد، شیرینی زندگی را نچشند و گاه و بیگاه باز کام آنان را تلخ کند و آن حیله شیطان چیزی نیست جز «یـادآوری خاطرات منفی». آری؛ با یادآوری رفتار و گفتاری که یکبار رنـج آن تحمل شـده و هزینهی آن پرداخت شده است، دوباره به سلامت و

امنیت زندگی لطمه میزند.

پس هشـدار مهم اینجاست که بایـد دختر و پسـر، همواره به یاد داشـته باشـند و اگر یکی غفلت نمود، دیگری با محبت یادآور شود که «گذشتهها گذشته» چرا الان را قدر ندانیم و چرا از گذشتهها عبرت نگیریم؟!

بدون شک، یادآوری و گلهمندی از گذشـتهی تلخ، آن زمان را اصلاح نمیکند و ورق را برنمیگرداند. پس فقط زمان حال را تلخ میکند و بس. این است که باید هرگز اجازه ندهیم شـیطان، صـفا و صـمیمیت و لذت زندگی فعلی را با یاد خاطرات منفی گذشته برهم زند.

ص:۷۶

۱۱– ۱۰.نگفتنی ها از زندگی شخصی گذشته

هنگـامی کـه عقـد دختـر و پسـری خوانـده میشـود، هریـک همهی وجـود خـود را به دیگری داده و دوست دارد همسـرش هم دربست مال او باشد. این عشق الهی آنچنان شـعلهور میشود که حتی اگر بشنود در گذشتهها هم کسی به همسر او علاقه داشته برنمیتابد.

همچنین دوست دارد اکنون که همسـرش را انتخاب نموده، انتخـابش کامل و بجا باشـد، پس باخبرشـدن از هر خطای رفتاری همسـر، او را به هم میریزد. بنابراین از لحظهی ازدواج، گفتن هرسخن یا خاطرهی شخصی که باعث تشویش خاطر همسر شود، ممنوع است.

– همین پسرعمویم قبلاً خواستگار من بود!

– من عاشق دختر همسایه بودم، ولی قسمت چیز دیگری بود.

– یک روز که از مدرسه برمیگشتم، پسری مزاحم من شد.

- دو سال قبل با دوستم تفریحی، دوچرخهای را بلند کردیم و فروختیم بعد...

- مدتی مزاحم تلفن داشتم

- و....

بله؛ یادمان باشد خطاها و گناهان لغزشهایی هستند که باید به سرعت از آنها توبه کنیم (و اگر از امور مالی است به صاحبش برگردانیم) و دیگر دربارهی آنها با هیچکس جز خدای مهربان صحبتی نکنیم که علاوه بر آفتهای دیگر، خود، نشر گناه و گناهی جدید محسوب میشود و بهویژه، ذهن همسر را نسبت به ما بدبین نموده و گاهی شیطان از آن، سوء استفادهها میکند.

۱۲– ۱۱.غفلت از شناخت یکدیگر

بـدون شک یکی از مهمترین فوایـد دوران عقد، شـناخت یکدیگر است. منظور از این شـناخت، احراز صـلاحیت برای ازدواج نیست چرا که این کار قبل از عقد انجام شده است.

شنـاخت در دوران عقـد، کسب آگاهیهـای لازم برای ساختن یک زنـدگی عاشـقانه، شـیرین، رشـدآور و جـذاب است و این آگاهیها را میتوان با دقت در گفتار و رفتار همسر و نیز خانوادهی او بدست آورد. نمونههایی از این آگاهیها:

۱– باورهای دینی او در چه پایهای است؟

۲– در عمل به ارزشها و خوبیها چهقدر متعهد است؟

۳– روحیهی حقپذیری او چه اندازه است؟

۴– برونگرا یا درونگراست؟

۵- چه توقعاتی از شما دارد؟

۶- میزان وابستگی او به خانواده یا دوستانش چقدر است؟

۷- چه کارهایی او را خوشحال میکند؟

۸- از چه برخوردهایی ناراحت میشود؟

۹- چگونه می توان در هنگام ناراحتی، او را سریعتر آرام کرد؟

۱۰- به کدامیک از شخصیتهای اجتماعی و یا بستگان خود علاقه زیادی دارد و ...

آری؛ دانستن این امور شما را در تصمیمگیریها و برخوردهای زندگی در آینده بسیار کمک میکند.

در پایان یادآور میشوم که هنگام آگاه شدن از این ویژگیها میتوانیم با تدبیر، آنچه را پسندیده نیست در یکدیگر اصلاح نماییم و البته باید همکاری و همدلیِ لازم باشد تا به لطف خداوند در این جهت، موفق شویم.

ص:۸۰

۱۳– ۱۲.سردی در برخوردها

خدای رحمت کند بزرگی را که میگفت: «هرگز به دنبال زندگی بیمسئله و بیتنش نباشید بلکه حل مسئله را یاد بگیرید.»

حقیقت این است که نمیشود زندگی اختلاف و ناگواری نداشته باشد. چون هیچ دو نفری کاملاً همفکر و همسلیقه نیستند، اما آرامش و آسایش مربوط به همسرانی است که با استمداد از خداوند و بکارگرفتن فکر و تدبیر، اجازه ندهند اختلاف سلیقه و ناراحتیهایی که گاهی پیش میآید ماندگار شود بلکه با حل سریع آن، زندگی را همچنان شیرین نگه دارند.

یکی از اشتباهات بزرگ این است که به جای صحبت دوستانه و صمیمانه برای حل مشکلات، ناراحتیها را در دل نگه داشته و با هم سرد برخورد کنیم. هرکدام منتظر باشیم تا دیگری حرکتی کند، سخنی بگوید و یا نفر سوّمی به داد زندگی ما برسد. برخورد سرد و بدون احساس، کمکم جان زندگی را میگیرد و انرژیها را

ص:۸۱

کم و کمتر میکند و اگر خدای ناکرده ادامه یابد، نوعی مرگ تدریجی برای زندگی است. البته چون تدریجی هست محسوس نیست و پس از مدتی زندگی هست، اما روح و نشاط ندارد.

بنابراین، از همین ابتدا و در دوران عقد تصمیم بگیریم با نشاط، گرم و پرانرژی باشیم. یکدیگر را با نامهای قشنگ و باحسّ و حال صدا بزنیم، از یکدیگر تعریف کنیم، تشکر کنیم، خوبیها را یادآور شویم، نظر بدهیم و البته بجا و بهموقع و با بیان خوب تذکر و انتقاد هم کنیم ولی بدانیم سردی و بیتفاوتی ممنوع است. چه زیباست نکتهای که در حالات پیامبر اکرم (صلیاللهعلیه و آله) آمده است که آن حضرت خوبیها را تحسین و تعریف میکردند و بدیها را تذکر میدادند.

ص:۸۲

۱۴– ۱۳.شلختگی و بی نظمی

نظم را همه دوست دارنـد و حـتی افراد بینظم هم از بینظمی دیگران رنـج میبرنـد. نظم در رفت و آمـد، نظم در گفتـار و حرف زدن، نظم در چیدن کمد لباس و نظم در چینش وسایل منزل.

بینظمی خصوصاً در رفت و آمـدها، بـاعث رنجش اطرافیـان و از دست دادن اعتبـار میشود. دخـتر و پسـری که در دوران عقد هستند، وقتی رفتوآمدشان به منزل والدین یکدیگر، نظم و برنامه خاصی داشته باشد علاوه بر اینکه خودشان آرامش دارند، در چشم والدین هم اعتبار و شخصیت والایی پیدا میکنند.

همچنین نظم در پوشیدن لبـاس و منظم بودن وسایـل منزل هنگـام ملاقات با همسر، نشان شخصـیت قائل شـدن برای همسر و احـترام بـه اوسـت. همسر از دیـدن نظم و آراسـتگی لـذت میبرد و میزان محبت و علاقهـاش افزایش مییابـد و در نقطه مقـابل شلختگی و نامنظم بودن سر و وضع و لباس و منزل، آسیبهایی دارد. کم شدن محبت،

نگرانی، کم شـدن ذوق و شوق حضور، از دست دادن اعتبار در نزد والدین و آثار بینظمی است بنابراین دختر و پسـرهای عزیز که در دوران عقـد هسـتند سـعی کننـد بـا رعـایت نظم در همه امور، خصوصاً وضع ظاهری خود و رفت و آمـدها، هرچه بیشتر محبوب همسر و والدین همسر شده و به زندگی خود شیرینی و نشاط بیشتر ببخشند.

پیشنهاد ما این است که برای منظم شدن، دو کار انجام دهید:

۱- روزی ۵ دقیقه به آثار مثبت نظم و آثار منفی بینظمی فکر کنید.

۲- هر روز یکی دو نظم را در نظر گرفته و مصـمّم باشید آن را انجام دهید. مانند نظم کتابخانه شخصی، نظم وسائل آشپزخانه و یا نظم در ساعات رفتن به مدرسه و محل کار.

ص:۸۴

۱۵– ۱۴.سستی و تنبلی در کسب مهارت ها

یکی از اهـداف دوران عقد کسب مهارتهای لازم است. برای دخترخانمها یادگرفتن آشپزی، خیاطی، گلدوزی، سـفرهآرایی و برای آقاپسـرها، یادگرفتن شـغلی مناسب، راننـدگی، آداب خریـد و فروش و برخی کارهای دیگری که در زندگی لازم است. علاوه بر اینها راه و رسم همسـرداری و نیز مستقل زندگی کردن، همه و همه از اموری است که ندانستن آن به شیرینی زندگی لطمه میزند. پس نباید فرصت دوران عقد را از دست داد. طبیعی است اگر در این موارد سـستی و تنبلی شود، فرصت با سرعت میگذرد و پس از شروع زندگی، آسیبهای نداشتن این مهارتها، یکی پس از دیگری ظاهر میشود.

درست است که خداونـد به عروس و دامـاد، سـرمایهی محبت فراوان داده است، امـا برخی غفلتهـا باعث آسـیب دیـدن محبت میشود.

نداشتن شغلی مناسب برای داماد و یا نداشتن مهارت

ص:۸۵

آشپزی و خیاطی برای عروس، ضعفی است که کمکم زندگی را از شیرینی میاندازد.

پس همیشه، این سخن امیرالمؤمنین (علیهالسلام) را در خاطر داشته باشید که:

«هرکس تنبلی و سستی کند، حقوق دیگران را ضایع میکند»

بنابراین با جدّیت و همّت ازهمین امروز، تلاش کنید آمادگیهای لازم را کسب کنید که مجهز به هنرهای مختلف، وارد زندگی مستقل شوید.

ص:۸۶

۱۶– ۱۵.غیرت بیجای والدین دختر

غیرت از صفات ارزشمند برای مردان و حیاء از صفات مهم برای زنان است. اما هردو صفت، جنبه مثبت و منفی دارد. حیاء مثبت آن است که انسان از انجام عمل زشت یا سخن ناپسند خجالت بکشد و از انجام آن خودداری نماید و حیاء منفی آن است که از انجام کار خوبی مانند پرسیدن سؤال یا خواندن نماز اول وقت در جمع دوستان، خجالت بکشد که البته در این موارد نباید حیاء کرد بلکه باید با این حالت مقابله نمود.

غیرت هم دو نوع است: غیرت مثبت و بجا آن است که مردی از اینکه همسرش در معرض نگاه خطا و سوء استفاده دیگران واقع شود رنج برده و ناراحت شود و نتیجهی آن حفظ همسر یا دختر از خودآرایی و خودنمایی در مقابل نامحرمان است. اما غیرت منفی و نابجا آن است که از آنچه خداوند جایز و حلال قرارداده ناراضی باشد. مثل اینکه همسرش هنگام بازگشت از یک سفر، با پدر یا برادرش دست دهد و روبوسی نماید.

ص:۸۷

در این مـوارد که هم از نظر شـرعی گنـاهی محسـوب نمیشـود و هم خطری برای همسـر نیست، غیرت نشـان دادن مرد موجب تقویت سوءظن در خودش و بدبینی دیگران نسبت به او میگردد.

یکی از موارد غیرت نابجا این است که والـدین دختر در دوران عقـد بر دامادشان سـخت بگیرند و اجازه ندهند با همسـرش از خانه بیرون بروند و یا مدت دیدار و نوع ملاقات را بسیار محدود نمایند که این کار سبب ذهنیت منفی در ذهن داماد شده و از اول مانع صمیمیت و محبت بین خانواده دختر و داماد میگردد.

البته در برخی موارد عـذر موجهی وجود دارد مثـل اینکه دختری که ازدواج کرده، خواهر یا خواهرانی دارد که مناسب نیسـت در مقابل آنها عروس و داماد ساعتها در اتاق خلوت نموده و یا صدای بگوبخندشان به گوش دیگران برسد و باعث اذیت آنان گردد.

بدیهی است این موارد را داماد درک نموده و خودش رعایت مینماید.

۱۷– ۱۶.بی توجهی نسبت به آینده و برنامه های زندگی

لحظاتی به عقربه ثانیهشمار نگاه کنید. این نشان گذشت عمر ماست. میگذرد و میگذرد و منتظر ما و کارهایمان نمیماند. کودکی به نوجوانی و نوجوانی به جوانی و مجردی به متأهلی که ابتدای آن دوران عقد است تبدیل میشود.

پس این دوران هم به قول قدیمیها تا چشم بههم بزنی تمام میشود و مسؤولیت زندگی مستقل، به روی دوش شما قرار میگیرد. لذا باید از همان اول به فکر آینده بود و با افزایش آگاهی و برنامهریزی و اجرای مرحله به مرحلهی برنامهها، آیندهی درخشانی را ایجاد کرد.

این برنامهریزی که میتواند با کمک مشاورین آگاه، متخصص و دلسوز انجام شود، علاوه بر ایجاد دلگرمی در زوجین، انگیزهی تلاش را هم زیاد میکند. برنامهریزی در چند جهت لازم است:

۱- تقویت باورهای دینی و اطلاعات مذهبی که

ضامن سلامت زندگی و تعهد طرفین است.

۲- اصلاح عیبها و رفع ضعفهای اخلاقی که در برخورد با همسر، شناسایی شده است.

۳- فراگیری مهارتهای لازم برای زندگی مشترک.

۴- انجام کارهای عقبمانده مانند تحصیل، خدمت سربازی، بدست آوردن شغل مناسب تا برای شروع زندگی مستقل، تکلیف این موارد روشن شود.

۵- تدارک امکانات لازم.

همه این موارد، اگر با برنامه و نظم لازم پیگیری نشود و از آنها غفلت شود، روزی مانعی در مسیر شیرینی زندگی و سلامت آن خواهد شد. پس تا فرصت هست قدر بدانیم و به فکر تأمین امور لازم باشیم.

ص:۹۰

۱۸– ۱۷.آیه یأس و تلقین منفی

«امید» و خوشبینی به لطف پروردگار مهمترین سرمایهی انسان برای حرکت و تلاش در زندگی است. انسان با امید زنده است و با امید تلاش میکند و با امید در مسیر کمال مادی و معنوی گام برمیدارد. در نقطه مقابل ناامیدی عامل رکود، توقف و از دست دادن سرمایههاست.

آنچه امید را تقویت میکند بعد از یادآوری الطاف مکرّر پروردگار مهربان، تلقین مثبت و آنچه باعث ناامیدی و دلسردی میشود تلقین منفی است. به این عبارت دقت نمایید:

– فایدهای نداره.

– من میدونم درست نمیشه.

– هرکار بکنم آخرش همونی که هستی.

– دست من نمک نداره.

ص:۹۱

- ما شانس نداریم.

- ...

بله؛ اینگونه جملات بهشدت امید را از دل انسان میبرد و یأس و دلسردی را جایگزین میکند. پس مصمم باشیم حتی در شرایطی که نشانهای از موفقیت به چشم نمیخورد از این گونه کلمات و جملات استفاده نکنیم. بلکه بهعکس مرتب به خود و دیگران امیدواری دهیم و با یادآوری لطف خداوند، آرامش را بر وجود خود و همسرمان حاکم نماییم.

- حتماً خداوند مهربان کمکمان میکند

- انشاءالله درست میشه.

- برای خداوند درِ بستهای نیست.

- هنوز کاری نشده ولی از لطف خدا ناامید نیستم.

- خدا وسیله سازه.

آری؛ این جملات است که به روح انسان ، امید، صفا و نور میبخشد.

ص:۹۲

۱۹– ۱۸.وابستگی به والدین

دوست داشتن پدر و مادر، امری طبیعی و نشان سلامت روح فرزندان است و هرچه بیشتر والدین و فرزندان به یکدیگر علاقه داشته باشند، زندگی شیرینتر و راه رسیدن به هدفهای بزرگ زندگی، هموارتر خواهد بود. اما باید توجه داشت این عشق و علاقه نباید به «وابستگی» منجر شود. وابستگی یعنی این که پسر نتواند بدون حضور پدر تصمیم بگیرد، کار کند، مسائل خود را حل نماید و باید در هر کار کوچک و بزرگ، پدر در کنار او باشد و به او بگوید چه کند.

وابستگی این است که دختر بدون مادر، نتواند لباسی را انتخاب یا غذایی تهیه نماید و یا کار دیگری انجام دهد.

وابستگی یعنی اینکه دختر و پسر تحمل دوری والدین را حتی برای مدت کوتاهی نداشته باشند و در نبود آنان گرفته و افسرده باشند. طبیعی است این وابستگی مانع رشد و استقلال است و اجازه نمیدهد

ص:۹۳

دختر و پسر خودکفا شده و روی پای خود بایستند.

پس باید جوانان در اوج علاقه به والدین و در کمال ادب و احسان نسبت به آنان، تمرین کنند که بدون حضور والدین بتوانند کارهای خود را انجام داده و زندگی مستقل تشکیل دهند و صد البته نباید از مشورت، سؤال و کمک فکری و عملی والدین، خود را بینیاز ببینند، بلکه با حمایت و هدایت آنان، خودشان، زندگی را اداره کنند تا هم علاقه و ارتباط با والدین حفظ شود و هم استقلال و رشد جوانان.

نکتهای که باید در دوران عقد توجه داشت این است که این جدا شدن از وابستگی، زمانبر و تدریجی است. لذا زوجین ضمن کمک به یکدیگر مراقب باشند عجله نکنند تا با سلامت و درستی این اتفاق بیافتد و وابستگی تبدیل به استقلال همراه با محبت به والدین گردد.

۲۰- ۱۹.عجله در عروسی اصلی

یکی از اهـداف ازدواج رفع نیازهای غریزی از راه صـحیح و بـدون گناه است و البته این نکته از مهمترین اهـداف است که در کنار هدفهای مهم دیگر، انگیزه ازدواج را تقویت مینماید.

امـا این هـدف مراحـل و مراتبی دارد که در دوران عقـد مراحـل متعـددی از این هـدف تأمین شـده و زوجین از بودن در کنار یکدیگر لذت میبرند و به تقویت پاکی یکدیگر و دورشدن شـیطان و مصونیت از گناه به هم کمک میکنند. اما پیشنهاد میشود ارتباط کامل جنسی را به زمان شـروع زندگی رسمی موکول نموده و در دوران عقد از آن پرهیز نمایند. زیرا اگرچه این عمل برای زوجین که همسر شرعی و قانونی یکدیگر هستند گناه و جرمی نیست، اما ضررها و خطرهایی دارد که به خاطر پیشگیری از آنها توصیه میشود از این برنامه خودداری نمایند. برخی از آن خطرها عبارتند از:

۱- کم شدن علاقه به زندگی مشترک

ص:۹۵

بدیهی است جذابیت آن برنامه در شور و شوق زوجین به استقلال و قرار گرفتن در محیط امن و مستقل زندگی، تأثیر ویژهای دارد که با عادی شدن این انگیزه کم میشود.

۲- احتمال بارداری

در صورت بروز چنین اتفاقی، والدین به خاطر حفظ آبرو و مطلع نشدن خویشاوندان با سرعت به فکر استقلال فرزندان میافتند و علاوه بر فشار و اذیت روحی و فکری، فشار مالی و زحمتهای دیگر را هم باید تحمل نمایند.

۳- یکی از مسائلی که به ندرت در دوران عقد اتفاق میافتد، اختلاف زوجین و گاهی منجر شدن آن به طلاق و جدایی است و در اصل هم یکی از حکمتهای وجودی دوران عقد، شناخت یکدیگر و هماهنگ شدن دختر و پسر است. حال اگر خدای نکرده به این نتیجه برسند که ادامه زندگی به صلاح آنها نیست و مجبور شوند به خاطر باردار شدن دختر با نارضایتی زندگی را ادامه دهند، خسارتی بزرگ برای طرفین خواهد بود.

ص:۹۶

۲۱- ۲۰.عجله در قضاوت

بـدون شـک هریک از دختران و پسـران امتیازاتی دارنـد که به خاطر همان ویژگیها به هم علاقهمنـد شـده و در خواسـتگاری جواب مثبت دادهاند، اما در کنار آن کمالات، ضـعفهایی هم هست که باید قبول داشـته باشـیم. به عبارت دیگر صـفات خوب مانند نمرههای کارنامه هستند که برخی نمرهها ۱۸، ۱۹ و گاهی ۲۰ و برخی نمرهها ۱۵ و گاهی ۱۲ میشود. اگر کسی با دیدن نمرههـای خوب فکر کنـد همه نمرههـا مثـل هم است، هنگـامی که با نمره متوسط یا ضـعیف برمیخورد، پریشان شـده و به هم میریزد و رفتـار نسـنجیدهای انجـام میدهـد اما اگر از اول بدانـد نمرهها مختلف است، منتظر مواجهه با نمرات ضـعیف هست و هنگام برخورد، خود را نمیبازد، بلکه با صبر و حوصله و تدبیر و برنامهریزی سعی در اصلاح آنهاخواهد داشت.

همسـر شـما ممکن است در مسـئله کار و تلاش، محبت، خرید خواستههای شما، بیرون رفتن و احترام به والدین، نمرات خوبی داشته باشد و شما که با این

موارد برخورد کردهاید روز به روز خوشحالتر و دلگرمتر شوید و از او نزد همگان تعریف کنید و خدای مهربان را شاکر باشید، اما بعد از مدتی ببینید کمی بدقول است و در چند مورد سرقول خود نبوده، در این هنگام یادتان از کارنامه بیاید، نه ناامید شوید، نه پشیمان از ازدواج و نه تعریفهای خود را پس بگیرید؛ بلکه بگویید: «این همان نمره ضعیف است که من باید با توکل و تدبیر به تقویت آن کمک نمایم. همسر من هنوز هم ممتاز است و من همچنان شاکر خداوند هستم، اما طبیعی است همهی نمرهها مثل هم نیست. آری اگر با دیدن یک یا چند خطای رفتاری بد قضاوت کنیم و ناامید شویم شکست میخوریم. پس باید قضاوت منفی نکنیم و بپذیریم که هرکسی قوتها و ضعفهایی دارد تا بدون اضطراب و استرس، به حل آن مسئله موفق شویم.

۲۲- سخنی با والدین

پدر و مادر عزیز؛ حتماً شما هم این ابیات را شنیدهاید؛ این جملات را شاعر در وصف شما گفته است:

«دستم بگرفت و پا به پا برد تا شیوه راه رفتن آموخت

یکحرف و دوحرف برزبانم الفاظ نهاد و گفتن آموخت»

ضمن تشکر از زحمات و محبتهای شما، باید یادآوری کنم که این دست گرفتن و آموزش شیوهی راه رفتن، فقط در دوره نوپایی و کودکی نیست، بلکه در همهی مراحل زندگی، فرزندان نیاز دارند که از آگاهی، تجربه و راهنماییهای شما استفاده کنند و یکی از حساسترین دورهها، دوران عقد است.

در این دوران شما باید با تدبیر، ظرافت و محبت به فرزندان بیاموزید و فرصت تمرین به آنها بدهید و دورادور مراقب آنها باشید.

نظم و نظافت، داشتن برنامه، محبت به همسر، حل مسائل و رفع اختلافات، هنرهای مورد نیاز و آگاهی به اینکه زندگی فراز و نشیب و سختی و آسانی دارد، همه و همه از مسائلی است که باید در دوران عقد به فرزندان بیاموزید، همچنین باید به آنها میدان دهید تا وارد عمل شوند. دختران آشپزی و خیاطی و سفرهآرایی کنند و مادر ناظر و راهنما باشد، پسران در کسب و کار و تجارت و خرید و فروش وارد شوند و پدر نظارت کند. بنابراین سعی کنید در کارهای آنها مستقیم دخالت نکرده و به آنها فرصت تجربه و آزمون و خطا بدهید.

ترس از خراب کردن، مانع سپردن کارها به فرزندان نشود تا مانند پرندگان نوپا، پرواز را یاد بگیرند و همیشه متکی به شما نباشند و از همه مهمتر توکل، امید و مبارزه با یأس و ناامیدی را به آنها بیاموزید تا در زندگی به بن بست نرسند و بالاخره از دعا برای آنان غفلت نفرمایید.

دیگر آثار نویسنده

ص:۱۰۱

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِی الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ.ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که مـا را در دستیـابی به این هـدف یـاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادنـد تقـدیر و تشـکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصـفهان -خیابان عبـدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شـهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹